

Nyhetsbrev

Nr 4 2012

Hej igen!

När vi hördes senast stod julen för dörren, nu rullar dagarna på riktigt fort mot sommarlov och semester! Inom litteraturhusprojektet har vi haft några riktigt intensiva månader, där vi bland annat planerat och genomfört några av de aktiviteter, seminarier och studiebesök som ni kan läsa om i detta nyhetsbrev. Vi har också lämnat in en rad ansökningar för vår tredje och sista projektperiod. Från och med juli 2013 är det tänkt att litteraturhusverksamheten ska klara sig utan projektmedel och ha hittat en tillräcklig finansiering och en välfungerande organisation. De kontakter vi har haft under den pågående projektperioden med målgrupperna har stärkt oss i övertygelsen att en satsning på barn och ungas språk- och läsutveckling behövs och kan ge resultat på både kort och lång sikt.

Vi önskar er en skön senvår och sommar tills vi hörs igen i höst!

Karin och Eva

Rena rama cirkusen

Cirkus väcker känslor, utmanar och kan inspirera barn att uttrycka sig och att utmana sina rädslor. Dessutom finns spännande konster och ordskatter att upptäcka inom cirkusvärlden såsom jonglering, trapetskonstnär, djurtämjare, manege, akrobatik...

Under april månad har det varit Rena rama cirkusen i Sandviken. Barn och unga har fått träffa den lokala författaren Camilla Lagerqvist (som bl.a. skrivit boken Cirkusflickan), några har därefter fritt skapat figurer utifrån Cirkusflickan, vilket resulterade i en utställning på biblioteket. Ann Nilsén från länsmuseet kom och berättade om Gävles egen cirkusprinsessa; La bella Ingeborg. Länsmuseet och Unga Örnar lånade ut cirkuskläder och rekvisita under hela månaden.

Under familjelördagen den 14 april på Sandvikens folkbibliotek fanns det möjlighet att prova på "cirkus med alla sinnen" och att vara en cirkusartist för en dag; cykla enhjuling, gå balansgång, prova akrobatik, jonglering etc. Kulturskolans teater elever erbjöd clownskola och i Konsthallens verkstad skapades "cirkusminnen". Cirkusfotografen fanns på plats och fotade utklädda och cirkusminkade barn. Kulturskolans Cirkusorkester spelade och Camilla Lagerqvist fanns på plats för att träffa sina läsare. För de yngsta fanns små cirkustält, handdockor, fingerdockor och annan rekvisita som stimulerar till rollekar och språkutveckling för små barn. Ett välbesökt evenemang som litteraturhusprojektet, Astrakan, konsthallen och kulturskolan i Sandviken tillsammans genomförde.

Cirkus och nycirkus inspirerar

Nycirkus går enkelt förklarar ut på att blanda olika konstformer och skapa en berättelse. Tilde Björfors (cirkusdirektör Cirkus Cirkör och konstnär) är ansvarig för en ny hemsida om forskning kring cirkus som gränsöverskridare i konst och samhälle: www.circusresearch.com. Tilde är också aktuell med nya boken "Inuti ett cirkushjärta"

Workshops i barnkonventionens anda

Barnkonventionen är en självklar grund för litteraturhusprojektet. I det framtida projektarbetet kommer vi att lägga stor vikt vid att undersöka vad barn och unga vill och ta tillvara deras erfarenheter och kompetens. Särskilt viktigt har detta känts då det är en helt ny typ av verksamhet som byggs upp, där inga förebilder och givna ramar finns.

I sökandet efter erfarenheter och kompetens på detta område hittade vi den världsunika utbildningen [Child Culture Design](#) på Högskolan för Design och Konsthantverk (HDK) i Göteborg. Inom utbildningen

tränas studenterna i att omsätta kunskap och forskning kring barnkultur i designprojekt och att utgå från barns behov och perspektiv när de hittar designlösningar. Genom utbildningen kom vi i kontakt med designstudion [Kidding](#), bildad av två nyutbildade designstudenter. Kidding har arbetat tillsammans med Malmö stadsbibliotek och där utvecklat verksamheten Balagan för barn 9-12 år, som invigs i juni 2012. Litteraturhusprojektet har under våren 2012 anlitat Kidding för att i förstudieform genomföra workshops med personal och barngrupper.

Barnworkshopar ägde rum den 14 och 15 mars. Fem grupper barn i åldrarna 4-7 år samt 13-16 år från olika delar av Sandviken deltog med stort engagemang och lust. Barnen fick bland annat skapa berättelser utifrån barnkonventionen, göra collage med drömbilden av en framtida litteraturhusverksamhet och genom "fototagging" visa upp vad de uppskattar och inte tycker om i deras närmiljö.

Kidding kommer utifrån bl.a. dokumentation och analys av workshops samt övrig dokumentation, forskning och information arbeta fram en konceptidé för litteraturhusverksamheten inom Kulturcentrum. Därefter kommer återkoppling att ske till barnen så att konceptidén stämmer överens med de tankar och idéer de bidragit med.

En ryggsäck fylld med berättelser

Litteraturhusprojektet har tillsammans med Länsbibliotek Gävleborg Uppsala och Läns museet Gävleborg tagit initiativ till projektet Berättarryggsäcken, som genomförs i samarbete med bl.a. Folkteatern Gävleborg och det lokala museet Smedsgården. Medel till Berättarryggsäcken har beviljats från bl.a. Lars Bucans kulturstiftelse, Sandvikens 150-årsjubileum och Sandvik. I projektet fylls en specialframtagen ryggsäck med föremål, till vilka olika berättelser hör. Berättelserna finns nedskrivna samt inlästa på iPads. Berättelserna utspelar sig i Sandviken och ska skapa intresse för lokalhistorien, samtidigt som de ska inspirera barnens eget berättande. I en specialframtagen handledning kan den vuxne som möter ryggsäcken

tillsammans med barnen få idéer om hur barnens egna berättelser kan lockas fram och dokumenteras. Under våren 2012 pågår arbetet med att formge och tillverka ryggsäcken, samla in föremål, spela in berättelser, ta fram handledningen och till sist testa materialet på olika barngrupper. I september 2012 kommer en inspirationsdag kring materialet att genomföras i samarbete med Folkets Hus och Restaurang Bolaget. Under hösten ska Berättarryggsäcken finnas ute bland barngrupper och inspirera till berättande. Avsikten är också att knyta ett vetenskapligt examensarbete till projektet. Examensarbetet kommer att ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet med Berättarryggsäcken efter 2012.

Andra Gävleborgskommuner kommer då att erbjudas konceptet, ritning på ryggsäcken samt handledning till grund för att göra egna berättarryggsäckar med lokalt innehåll.

BOLLNÄS – ÅRETS KULTURKOMMUN

I början av året åkte vi på studiebesök till Bollnäs och Kulturkvarteret. Syftet med besöket var att titta närmare på hur de arbetar med barn och unga och faktorer som bidrar till god samverkan. Vi fick också tillfälle att gratia Bollnäs till utmärkelsen Årets kulturkommun!

Kulturkvarteret/Kulturhuset

I Kulturkvarteret finns museet/Bollnäs konsthall samt Kulturhuset som bl.a. inrymmer kulturskola, bibliotek, Mediecentrum, fritidsgård och turistbyrå. I huset finns också skolans läs-, skriv- och språkutvecklare samt ReLs - Bollnäs skoldatatek. Tankarna om ett Kulturkvarter i Bollnäs har funnits med länge, det nämns för första gången i dokument från 1961. Beslutet om att slutligen skapa Kulturhuset gick över alla partigränser. Bygget har genomförts i etapper under en treårsperiod och Kulturhuset invigdes 2011. Nu besöker cirka 2 000 personer Kulturkvarteret varje dag.

Faktorer som leder till god samverkan

Kulturchefen Gun Hedlund och biblioteks- och mediechefen Annamaria Björklin berättade under studiebesöket om sin syn på samverkan. Det handlar om att ge och ta, inte förlita sig på att någon

annan tar hand om arbetet åt en och framförallt att inte vara passiv och sitta och vänta på att det ska hända. Det krävs aktivitet för att god samverkan ska skapas. Personalen på de olika verksamheterna inom Kulturkvarteret har praktiserat hos varandra, vilket har gett en ny syn på personalens situation och arbete. Det har även bidragit till att de kan vikariera för varandra när det behövs. Man har tillskapat ett gemensamt fikarum för alla verksamheter samt bjudit på gemensamma aktiviteter, upplevelser och utbildningar. Exempel på hur samverkan mellan de olika verksamheterna när besökarna/publiken är fredagarnas soppluncher, höstens barnkulturvecka och familjelördagarna (se faktaruta).

Den nya fritidsgården

Tidigare har det inte funnits någon fritidsgård i centrala Bollnäs utan alla fritidsgårdar har varit belägna på skolorna. I och med ombyggnationen byggdes en ny fritidsgård mitt i

Kulturhuset. Tanken med den nya gården var att den skulle vara en del av huset och skapa nya möjligheter till möten. Från fritidsgården kommer man via två studierum in i bibliotekets ungdomssektion som är tillgänglig under gårdens öppethållande. Mellan bibliotek och fritidsgård är det full insyn med glasväggar som har skapat nytt intresse för verksamheterna både innanför och utanför väggarna.

Familjelördagarna inleddes den fjärde februari och avslutas den 12 maj. I stort sett varje lördag är det aktiviteter i Kulturkvarteret och allt är gratis (med ett undantag). Kulturkvarterets alla verksamheter är involverade i Familjelördagarna. Programpunkterna under Familjelördagarna börjar också alltid samma tid – kl.12. Bollnäsborna vet nu att det händer något varje vecka klockan 12 någonstans i huset och föräldrarna uppskattar att kunna uppleva, se eller skapa något tillsammans med sina barn.

Bollnäs har utsetts till årets kulturkommun 2012

Följande är klippt ur [Visions motivering](#):

”Tvärtemot vad som skulle förväntas i en tid av kommunala sparbeting satsar kommunen på ett helt kulturkvarter med kulturskola, bibliotek som har ett omfattande bokbestånd, mediecentrum, konsthall, ny fritidsgård och andra kulturaktiviteter för att stimulera samhällsutveckling och delaktighet i kulturlivet. /... / Trots en kamp om resurserna har kommunen enträget hållit fast vid målsättningen att göra Bollnäs till en levande kommun genom att satsa på ett rikt kulturliv till kommuninvånarnas bästa. I Bollnäs är kulturen fredad och prioriterad.”

I slöjdklubben tänds berättarlyktan

Den 15 och 16 februari genomfördes seminarier i Gävle och Bollnäs kring barns berättande med slöjden som inspiration. Arrangerade gjorde litteraturhusprojektet tillsammans med landstingets hemslöjds konsulenter och Svenska hemslöjdsföreningars

riksförbund. Diskussionerna kring barns delaktighet och att skapa rum för barns berättande var livliga bland de totalt cirka 50 deltagarna. Slöjdklubbpedagogiken presenterades av projektledaren Andreas Sohlberg och många inspirerades av slöjdklubbarnas verktyg som presenterades.

Berättarlyktan signalerar intimitet och magi och används för att stimulera fantasi och kreativitet. När lyktan tänds flödar orden och små och stora berättelser tar form. Lyktan har en samlande funktion, man visar hänsyn och låter alla komma till tals. **Ords kattkistan** används som en metod för att föra över handens uttryck till det talade språket.

Efter en slöjdklubbsträff kan ords kattkistan t.ex. vara fylld med verb som "tälja", "skapa" och "fläta" och barnen får reflektera över sitt eget lärande.

Töjd böjd nöjd röjd fröjd SLÖJD

Under perioden 28 april till 20 maj 2012 är Sandvikens konsthall förvandlad till en stor verkstad med material. Tillsammans med besökarna vill konsthallen skapa en slöjdcommunity under utställningen [Töjd böjd nöjd röjd fröjd SLÖJD](#). Litteraturhusprojektet är medarrangör och den 12 maj kl. 12-15 kan man "slöjda en saga" tillsammans med Madelaine Jansson.

PALATSET inspirerar trots konkursen

Det nyinvigda barnkulturhuset Palatset stängdes som bekant i januari 2012 då driftsbolaget försattes i konkurs. Trots detta valde litteraturhusprojektets styr- och arbetsgrupp att genomföra ett sedan tidigare inplanerat studiebesök den 27 januari. Det var märkligt och sorgligt att gå genom de fantastiska lokalerna där spår efter

barnens kreativitet och skapande fanns överallt men där barnen själva lyste med sin frånvaro. Vi fick ändå med oss inspiration hem kring arbete med barns delaktighet, något som man lade stor vikt vid på Palatset. Vi inspirerades också av de glasögonkurser som Palatset bedrivit. Glasögonkurserna ger grundläggande kunskaper i

normkritik, vardagsrasism, genus, funktionsskillnader, HBT och barnperspektiv. Kursen kallas för glasögonkurs för att den som en gång satt sig in i, och fått upp ögonen för, den oreflekterade och i viss mån välmenande rasismen eller en synskadads vardag, kan aldrig mer ta av sig dessa "glasögon".

Kontaktuppgifter

Karin Forsgren Anderung, projektledare
E-post: karin.forsgren.anderung@sandviken.se
Tel: 026-24 16 35, 070-089 96 65

Eva Norrbelius Coleman, projektledare
E-post: eva.norrbelius.coleman@sandviken.se
Tel: 070-253 99 14

Adress: Kultur & Fritid, 811 80 Sandviken
Besöksadress: Folkets Hus, våning 4
www.sandviken.se/litteraturhuset

Litteraturhusprojektet finns på Facebook. Gå in och "gilla" oss så får du aktuell information från projektet löpande.

Vill du tipsa någon om detta nyhetsbrev? Gå in på vår hemsida www.sandviken.se/litteraturhuset och klicka för att komma vidare till nyhetsbrevet. **Hör gärna av er med frågor och synpunkter!**